

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **A. S. M. E.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Janečkem, advokátem se sídlem Starodubečská 158/41, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2006, č. j. 46 Az 44/2006 - 17,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátovi JUDr. Jaroslavu Janečkovi **s e u r č u j e** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 19. 7. 2006, č. j. OAM-697/LE-05-VL-08-2006. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná stěžovatelova žádost o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona

č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem, na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že uplatňuje důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“), domnívá se totiž, že v jeho věci rozhodoval soud k tomu věcně nepřislušný (Krajský soud v Praze), k němuž stěžovatel podal žalobu v důsledku špatné informace poskytnuté žalovaným. Odkazuje na § 32 odst. 4 zákona o azylu, který určuje, že soudem příslušným k rozhodnutí o žalobě je soud, v jehož obvodu je žadatel o azyl hlášen k pobytu. Podle stěžovatele se místem hlášeného pobytu rozumí azylové zařízení, do něhož je žalovaným umístěn (§ 77 odst. 1 zákona o azylu). Stěžovatel však v době podání žaloby pobýval v přijímacím středisku tranzitního prostoru mezinárodního letiště, v detašovaném pracovišti V. P., které je azylovým zařízením (§ 2 odst. 7 zákona o azylu). Do tohoto zařízení však nebyl umístěn ministerstvem, ale policií (§ 73 odst. 1 zákona o azylu). Přijímací středisko tak nelze považovat za azylové zařízení, kam byl umístěn ministerstvem, a tedy za místo hlášeného pobytu podle § 77 odst. 1 zákona o azylu. Nelze tak aplikovat pro určení místní příslušnosti § 32 odst. 4 zákona o azylu, nýbrž § 7 odst. 2 s. ř. s. a příslušným soudem je Městský soud v Praze. Krajský soud tak měl podle § 7 odst. 5 s. ř. s. stěžovatelovu žalobu postoupit soudu příslušnému. Podle stěžovatele uvedenému nasvědčuje i logický výklad. Přijímací středisko se z hlediska zákona o azylu nenachází na území České republiky, k tomu odkazuje na znění § 73 odst. 2 zákona o azylu („*Ministerstvo dopraví cizince do jiného ministerstvem určeného azylového zařízení na území,.....*“). Z toho pak plyne, že nelze tvrdit, že cizinec má v České republice hlášený pobyt v přijímacím středisku a současně že na území České republiky dosud nevstoupil. Stěžovatel je tedy názoru, že v České republice nemá místo hlášeného pobytu, nýbrž toliko místo, kde se zdržuje. Rovněž teleologický výklad podle stěžovatele potvrzuje jeho závěry. Dále poukazuje na to, že svoje přemístění do V. P. považuje za diskriminační, účelové a negující smysl zákonného soudce. Do tohoto zařízení jsou totiž přemísťovány pouze osoby z Egypta. Podle stěžovatele tento přesun žalovaný realizuje za účelem, aby o žalobách těchto osob rozhodoval Krajský soud v Praze, kde trvá řízení výrazně rychleji a zpravidla se stihne ve lhůtě 45 dnů (§ 73 odst. 2 zákona o azylu). Uvedený postup žalovaného pak stěžovatel připodobňuje postupu komunistické státní moci před rokem 1989, která také přidělovala politicky citlivou agendu pouze spolehlivým soudům a soudcům. Stěžovatel má tedy za to, že řízení o jeho žalobě bylo zmatečné, a proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem. Posouzení stěžovatelem uplatněného důvodu kasační stížnosti ponechal na Nejvyšším správním soudu, avšak proti nařčení z diskriminace se ohradil. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval zdejší soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57 (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru,

že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Tak tomu bylo i v daném případě, neboť stěžovatelem uplatněný důvod kasační stížnosti (otázka místní příslušnosti soudu v případě umístění žalobce, který o azyl požádal v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, v přijímacím středisku) nebyl dosud řešen judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Poté, co byla kasační stížnost shledána přijatelnou, mohl se Nejvyšší správní soud zabývat zde uvedenými důvody, přičemž důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (*„zmatečnost řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce“*), domnívá se, že o jeho žalobě rozhodoval místně nepřislušný soud a že tato skutečnost způsobuje zmatečnost řízení.

Ze spisu k tomu vyplynulo, že v době podání žaloby proti zamítavému rozhodnutí žalovaného (31. 7. 2006) byl stěžovatel umístěn v Příjímacím středisku P.-R., pobočka V. P. Žaloba byla podána ke Krajskému soudu v Praze, který ji bez nařízení ústního jednání projednal a rozsudkem ze dne 7. 9. 2006 zamítl.

Nejvyšší správní soud se proto zabýval tím, zda v daném případě skutečně došlo k tomu, že by ve věci rozhodoval místně nepřislušný soud; dále tím, zda takový postup mohl vést ke shledání zmatečnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Na otázku, zda lze přisvědčit stěžovatelovu názoru, že rozhodoval místně nepřislušný soud, odpovídá Nejvyšší správní soud záporně, a to ze dvou souběžně působících důvodů: za prvé proto, že v daném případě rozhodoval dle názoru zdejšího soudu soud místně příslušný; za druhé pak proto, že i kdyby se jednalo o soud místně nepřislušný, byla by tato nepřislušnost napravena mocí zásady *perpetuatio fori*.

Co se týče odpovědi na otázku, který soud měl být v daném případě místně příslušným, je třeba nejprve vyjít z obecného pravidla pro určení místní příslušnosti ve správním soudnictví, jež je zakotveno v § 7 odst. 2 s. ř. s. *„Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.“* Pro řízení ve věcech azylu pak zvláštní zákon (§ 32 odst. 4 zákona o azylu) stanoví pravidlo zvláštní, podle něhož je k *„řízení o žalobě místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu je žadatel o udělení azylu (žalobce) v den podání žaloby hlášen k pobytu.“* Co považuje zákon o azylu za místo hlášeného pobytu, je stanoveno v § 77 odst. 1 tohoto zákona tak, že místem hlášeného pobytu žadatele o udělení azylu je azylové zařízení, do něhož je ministerstvem umístěn, nebo místo, které žadatel oznámil Ministerstvu vnitra a s nímž toto ministerstvo vyslovalo souhlas (odst. 2 uvedeného ustanovení). Zákon o azylu v § 2 odst. 7 také stanoví, že *„azylovým zařízením se pro účely tohoto zákona rozumí přijímací středisko, pobytové středisko a integrační azylové středisko (Hlava XI).“*

V daném případě stěžovatel tvrdí, že byl sice přemístěn do zařízení ve V. P., že však k tomuto přemístění nelze přihlížet, neboť nebylo učiněno souladně s § 73 odst. 1 zákona o azylu, a proto měla být místní příslušnost soudu určena výhradně podle subsidiárního pravidla

obsaženého v § 7 odst. 2 s. ř. s. S touto argumentací se však zdejší soud nemůže ztotožnit, neboť neodpovídá smyslu § 32 odst. 4 zákona o azylu. Zvláštní místní příslušnost v tomto ustanovení obsažená má totiž za cíl žalobcům (žadatelům o azyl) „zpřístupnit“ soud, který bude o jejich věci rozhodovat, a usnadnit jim i při možném nedostatku finančních prostředků, který by jim komplikoval cestování do vzdálenějších míst, přítomnost na ústním jednání. Rovněž nezanedbatelnou skutečností zde je požadavek rozložení žalob ve věcech azylu mezi více krajských soudů, aby nebyl neúměrně přetížen Městský soud v Praze, který by byl k celé této rozsáhlé agendě místně příslušným podle obecného pravidla (§ 7 odst. 2 s. ř. s.). V tomto teleologickém duchu je také třeba nahlížet na výklad tohoto ustanovení. Pokud by se soud přidržel přísně gramatického výkladu, který stěžovatel mj. uvádí v kasační stížnosti, bylo by třeba uvedené ustanovení vyložit skutečně tak, že za místo hlášeného pobytu žadatele je možno považovat jenom a pouze to azylové zařízení, do něhož byl žadatel umístěn Ministerstvem vnitra. Nejvyšší správní soud má však za to, že při určení místně příslušného soudu je rozhodující respektovat smysl výše rozebraného ustanovení a za místně příslušný označit soud, v jehož obvodu je žadatel o udělení azylu (žalobce) v den podání žaloby hlášen k pobytu, přičemž pokud je žadatel umístěn v některém ze zařízení určených pro pobyt žadatelů o azyl, je nutno určit místní příslušnost soudu podle tohoto místa pobytu, tedy tak, aby bylo zajištěno, že soud místně příslušný bude pro žalobce i místně přístupný. Určení místa pobytu přitom nelze obejít tím, že je část jednoho azylového zařízení označena za pobočku jiného azylového zařízení. Pokud tak byl stěžovatel umístěn v zařízení ve V. P., byly jeho místem pobytu V. P., a nikoli jiné zařízení, jehož by bylo zařízení ve V. P. pobočkou.

Na aplikaci tohoto obecného pravidla nemůže v nyní posuzovaném případě změnit nic ani způsob, kterým byl žadatel o azyl do takového zařízení přemístěn, ani fakt, že konkrétně mezi Městským soudem v Praze a Krajským soudem v Praze otázka rozdílu v přístupnosti z hlediska umístění vůbec nevzniká. Pokud tedy byl v daném případě umístěn stěžovatel v Zařízení pro zajištění cizinců V. P., které slouží jako detašované pracoviště Příjímacího střediska R., bylo to právě toto umístění, které rozhodlo o tom, že místně příslušným byl v daném případě skutečně Krajský soud v Praze. Nic na tom přitom nemůže změnit poukaz stěžovatele na skutečnost, že byl do tohoto zařízení umístěn policií, a nikoli žalovaným.

To ovšem na druhé straně neznamená, že by se Nejvyšší správní soud s touto praxí žalovaného ve všech podrobnostech ztotožňoval, považoval ji za postup *lege artis* a akceptoval domněnku žalovaného, že přes přemístění do střediska ve V. P. je na stěžovatele a na další žadatele o azyl v podobném procesním (i místním) postavení nutno pohlížet jako na osoby nacházející se stále v přijímacím středisku v tranzitním prostoru mezinárodního letiště ve smyslu § 73 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s domněnkou žalovaného, jež je zjevná z jeho procesního postupu, že stěžovatel je stále v přijímacím středisku v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, a tedy je patrně v postavení osoby, jež dosud právně nevstoupila na české státní území a nepřekročila tedy státní hranici, kterou je také mezinárodní letiště ve smyslu § 7 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů (zákon o ochraně státních hranic). Takováto fikce nevstoupení na české státní území, jež zakládá důvod pro specifické nakládání se žadateli o azyl v tomto režimu, je sice udržitelná ve vztahu k Příjímacímu středisku P. – R.; jedná se nicméně o fikci, kterou považuje současná odborná literatura za problematickou i ve vztahu k osobám, jež v tranzitním prostoru mezinárodního letiště skutečně jsou, a jež proto nemůže být aplikována extenzivně i na osoby, jež se fyzicky v tranzitním prostoru mezinárodního letiště již nenacházejí.

Nejvyšší správní soud zde vychází zejména z četné odborné literatury, jež v posledních letech kriticky reagovala na snahy různých států stanovit specifický režim zacházení pro žadatele o azyl nacházející se na hranicích daného státu: „*Je danou skutečností, že kdokoli se objeví na hraničním přechodu, přístavu či letišti, octne se automaticky na území státu a v jeho jurisdikci; právě proto, ve snaze lépe zabezpečit svou suverénní kontrolu, vytvořily státy řadu fikcí, aby i cizinci fyzicky na jejich území přítomní byli nadále pokládáni technicky, právně za nevpuštěné.*“ (G. Goodwin-Gill, *The Refugee in International Law*, Clarendon Press, Oxford 1998, str. 123). Reakce odborné literatury i mezinárodních orgánů chránících lidská práva byly přitom vesměs ostražité ke všem technikám, jimiž měl být takový režim zaveden, ať už se jednalo o neúspěšnou snahu australské vlády z roku 2002 zakotvit zákonnou fikci, že zhruba 3 500 ostrovů v okolí Austrálie nelze z hlediska uprchlického práva považovat za australské území a uprchlíky z různých částí Tichého oceánu, kteří těchto ostrovů dosáhnou, považovat za uprchlíky na australském území (viz J. C. Hathaway, *The Rights of Refugees under International Law*, Cambridge University Press, Cambridge 2005, str. 172); či o specifický režim mezinárodních přístavů, či právě takzvaných „mezinárodních zón“ přímo na území státu, jimiž jsou typicky tranzitní prostory mezinárodních letišť. V odborné literatuře je přitom jasně formulován názor, že „*všechna tato místa – a to včetně tzv. vnitřních vod a moří – jsou zjevně součástí území státu. Žádná slova a žádné vnitrostátní právo nemůže tuto skutečnost změnit. Z hlediska mezinárodního práva proto není rozdíl mezi odmítnutím posouzení přiznání statusu uprchlíka u osob přítomných v „mezinárodních zónách“ či „vyňatých územích“ a tímž odmítnutím ve vztahu k osobám, u nichž je uznáno, že jsou na území státu.*“ (J. C. Hathaway, *The Rights of Refugees under International Law*, Cambridge University Press, Cambridge 2005, str. 321-322). Je tak teoreticky možno stanovit pro osoby nacházející se v těchto prostorech, v případě ČR tedy v tranzitních prostorech mezinárodních letišť, poněkud odlišný režim; nelze ovšem zapomínat, že se jedná osoby, které – byť dosud nebyly de iure na české území připuštěny - již jsou de facto na českém území, podléhají české jurisdikci, a požádají-li o poskytnutí mezinárodní ochrany, je vůči nim veřejná moc České republiky vázána všemi závazky, plynoucími z českého vnitrostátního a Českou republiku vázajícího mezinárodního práva, včetně mezinárodních instrumentů ochrany lidských práv a práv uprchlíků. Takto se ostatně k situaci žadatelů o azyl v tranzitním prostoru mezinárodního letiště postavil i Evropský soud pro lidská práva v rozsudku *Amuur proti Francii*, ze dne 25. 6. 1996, stížnost č. 19776/92, v němž konstatoval, že i na osoby v tomto postavení je třeba vztáhnout závazky smluvních stran Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.): „*Zadržování cizinců v mezinárodní zóně vyvolává omezení na jejich osobní svobodě, nicméně takové, které není ve všech ohledech srovnatelné s omezením svobody v centrech pro zadržení cizinců před jejich vyhoštěním ... Legitimní zájem státu zmařit stále častější pokusy obejít imigrační omezení nesmí zbavit žadatele o azyl ochrany poskytované těmito úmluvami*“ (*Amuur proti Francii*, § 43). Pokud jsou pak tyto lidé omezováni na osobní svobodě, musí být takové omezení a nakládání s nimi souladné s článkem 5 odst. 1 písm. f) této úmluvy (tamtéž, § 49). Ve vztahu k osobám, které fyzicky opustí tranzitní prostor mezinárodního letiště a jsou přesunuty do jiného ubytovacího místa mimo mezinárodní letiště, tedy osobám v situaci identické se situací stěžovatele, pak byl v tomto rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ocitován rozsudek *Tribunal de grande instance* v Paříži z 25. 3. 1992 (cit. rozsudek, § 22), který odmítl právní fikci, že by mohl být hotel, v němž jsou žadatelé umisťováni, považován za „rozšíření“ mezinárodní zóny letiště: „*Nebyla prokázána existence jakéhokoli pravidla vnitrostátního nebo mezinárodního práva, jež by přiznávala jakýkoli extraterritoriální status části nebo celku zařízení hotelu Arcade – jenž navíc leží mimo území letiště a za celními hranicemi.*“ Situaci těchto osob se zabývalo i Parlamentní shromáždění Rady Evropy, naposledy ve svém Doporučení č. 1475/2000 ze dne 26. 9. 2000, o příjezdu

žadatelů o azyl na evropská letiště, kde stanovilo celou řadu požadavků, jež by podle názoru tohoto mezinárodního orgánu měly členské státy Rady Evropy vůči žadatelům o azyl dodržovat. Tyto požadavky by přitom podle čl. 10 bod ii) tohoto doporučení měly být splněny i u osob, jež se nacházejí v přijímacích střediscích mimo území letiště, do nichž jsou žadatelé o azyl přemístěni na dobu řízení o určení jejich statusu.

Z výše uvedeného srovnání tedy vyplývá, že problematika právního postavení žadatelů o azyl nacházejících se v tranzitním prostoru mezinárodních letišť je pod drobnohledem odborníků i mezinárodních orgánů ochrany lidských práv, a pokud je vůči těmto osobám uplatňován specifický režim a je vůči nim zachována fikce nevstoupení na státní území, jedná se o fikci poněkud problematickou, tím spíše, pokud by měla být aplikována extenzivně i na osoby, jež se fyzicky v tranzitním prostoru mezinárodního letiště již nenacházejí. Pokud je tedy žadatel o azyl přemístěn z přijímacího střediska v tranzitním prostoru mezinárodního letiště do jiného zařízení Ministerstva vnitra, je nutno na něj hledět jako na žadatele, jenž byl dopraven do jiného azylového zařízení ve smyslu § 73 odst. 2 zákona o azylu, byť se k tomuto postupu Ministerstvo vnitra rozhodlo z jiných důvodů, než pro překročení lhůt v tomto ustanovení uvedených. Nelze totiž akceptovat, že by na osobu, o níž je českou veřejnou mocí nejen rozhodováno ve smyslu zákona o azylu, ale s níž je nadto touto mocí i fyzicky manipulováno, jež je přemísťována a umísťována do zařízení nacházejícího se několik desítek kilometrů od mezinárodního letiště bylo nadále pohlíženo jako na osobu, jež dosud nepřekročila české státní hranice a nedostala se tedy pod jurisdikci našeho státu. Dojde-li tedy v budoucnu k situaci, že kapacity Přijímacího střediska P.-R. nebudou dostačovat množství žadatelů o azyl tak, aby byl zabezpečen jejich pobyt v důstojných podmínkách, má žalovaný jistě možnost rozhodnout o přemístění žadatelů o azyl do jiného azylového řízení ve smyslu § 73 odst. 2 zákona o azylu, v takovém případě ovšem podle názoru zdejšího soudu musejí nutně nastoupit i ostatní následky, jež zákon o azylu s takovým postupem spojuje. Taková poznámka má ovšem spíše povahu výzvy směřované do budoucnosti, nemá však žádný dopad do přezkumu prováděného zde Nejvyšším správním soudem, tak jak je vymezen obsahem kasační stížnosti.

Jakkoli si ovšem tento postup žalovaného zaslouhuje tuto kritiku, je třeba pro úplnost posouzení na okraj také vyjádřit nesouhlas s tvrzením stěžovatele, že by v tomto směru postupoval žalovaný diskriminačně a přepravoval do detašovaného pracoviště V. P. pouze egyptské státní příslušníky. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že se v tomto azylovém zařízení nezdržují pouze tito občané, nýbrž ve stejném, ne-li větším počtu i občané vietnamské, či ukrajinské státní příslušnosti a dále i někteří další (např. státní příslušníci Ruské federace, Makedonie, Kyrgyzské republiky, Číny či Běloruska).

Z toho tedy v souhrnu vyplývá, že jakkoli se zdejší soud neztotožňuje s argumentací stěžovatele, nesouhlasí ani s přístupem žalovaného, který je zejména nutno označit za vnitřně nekonzistentní, když na jedné straně pohlíží na stěžovatele z hlediska jeho procesního postavení jako na osobu, jež se stále nachází v tranzitním prostoru mezinárodního letiště, na druhou stranu pak ale zároveň z hlediska určení místní příslušnosti krajského soudu pro přezkum jeho správních rozhodnutí jako na osobu, jež se nachází v zařízení V. P. Zdejší soud, který nemůže akceptovat, že by zařízení ve V. P. mohlo být považováno za součást „tranzitního prostoru mezinárodního letiště“, či za jakousi jeho exklávu, neboť takový přístup by byl spíše účelovým a nikoli smysl zákona a práv respektujícím výkladem; považuje stěžovatele za osobu nacházející se v okamžiku podání žaloby v azylovém zařízení Ministerstva vnitra ve V. P., a toto místo považuje za jeho „místo pobytu“ ve smyslu § 77 zákona o azylu. Místní příslušnost určená Krajskému soudu v Praze tak byla určena správně.

I kdyby tomu tak ostatně nebylo, je třeba konstatovat, že za situace, kdy stěžovatel podal svou žalobu ke Krajskému soudu v Praze, tento se neshledal být místně nepřislušným a stěžovatel ani žalovaný neuplatnili v průběhu řízení před tímto soudem námitku nepřislušnosti, byla by i taková vada zhojena uplatněním zásady *perpetuatio fori*. Podle § 105 odst. 1 občanského soudního řádu, které je třeba v souladu s § 64 s. ř. s. použít i ve správním soudnictví (s. ř. s. totiž vlastní úpravu zkoumání místní příslušnosti neobsahuje), totiž zvažuje místní příslušnost soud před tím, než začne jednat o věci samé, případně k námitce účastníka, je-li uplatněna při prvním úkonu, který účastníkovi přísluší. Jedná se právě o projev zásady *perpetuatio fori* (trvání místní příslušnosti), která vyjadřuje to, že se místní příslušnost jako podmínka řízení posuzuje podle okolností, které existují v den zahájení řízení, tj. v den podání žaloby u soudu, a trvá až do skončení řízení. V tomto směru se k aplikaci této zásady vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 12. 6. 2003, č. j. Nad 52/2003 - 28 (publ. pod č. 27/2003 Sb. NSS): „*Zásada trvání místní příslušnosti soudu (perpetuatio fori) se jako obecná právní zásada užíje i ve správním soudnictví. Jejím užití nebrání skutečnost, že není výslovně vyjádřena v ustanoveních § 7 a § 129 a násl. s. ř. s.*“ V dané věci pak stěžovatel námitku místní nepřislušnosti při prvním úkonu neuplatnil a neuplatnil ji ani později v tomto řízení. Svoji pochybnost o místní příslušnosti krajského soudu poprvé vyjádřil až poté, co bylo řízení ukončeno, a to zjevně z důvodu krátké doby trvání tohoto řízení; i kdyby tedy byla jeho námitka důvodná a Krajský soud v Praze shledán místně nepřislušným, byl by nedostatek místní nepřislušnosti zhojen a nemohlo by se jednat o důvod ke zrušení rozsudku krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Rozhodování místně nepřislušným soudem by totiž mohlo vést ke shledání zmatečnosti pouze tehdy, pokud by skutečně vedlo k zásahu do ústavně zaručeného práva na zákonného soudce ve smyslu článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Právě na tuto zásadu sice stěžovatel poukazuje, ovšem způsobem zcela nepřipadným, když údajné porušení této zásady opírá o tvrzení, že přesun žadatelů o azyl egyptské státní příslušnosti provedl žalovaný účelově, aby založil místní příslušnost Krajského soudu v Praze. K tomu je třeba uvést, že je sice pravdou, že rozhodnutí žalovaného o umístění žadatele o azyl do některého z azylových zařízení určuje, který z krajských soudů bude místně příslušný k projednání případné žaloby proti rozhodnutí žalovaného v řízení ve správním soudnictví; pokud by však žadatel o azyl shledával, že takto určený krajský soud není způsobilý o jeho žalobě nezávisle a podle práva rozhodnout, nabízí se mu dostatek procesních nástrojů, jak takovou hrozbu odvrátit. Takovými nástroji jsou, kromě výše zmíněné námitky místní nepřislušnosti, například námitka podjatosti proti jednotlivým soudcům daného krajského soudu (§ 8 s. ř. s.) či návrh na přikázání věci jinému krajskému soudu (§ 9 s. ř. s.). Není tedy na místě, aby stěžovatel „oklikou“ a ex post brojil proti tomu, že postup žalovaného poškodil jeho procesní postavení v řízení před krajským soudem, když se mu v předpisech procesního práva nabízel dostatek nástrojů uplatnitelných v odpovídající chvíli a směřujících přímo do průběhu soudního řízení, jež by odvrátily hrozbu nezákonného řízení, kterou by stěžovatel případně cítil.

Navíc nelze přehlédnout, že okolnosti, v nichž stěžovatel spatřuje porušení svých procesních práv, lze takto hodnotit jedine optikou negující základní hodnoty spravedlivého procesu. Stěžovatel totiž opírá svou nespokojenost s tím, jaký krajský soud nakonec v jeho věci rozhodoval, pouze o námitku, že doba řízení u Krajského soudu v Praze je výrazně kratší než doba řízení u soudu městského. Taková námitka je ovšem zcela nepřipadná. Smyslem a cílem soudního řízení je pro jeho účastníky získat spravedlivé soudní rozhodnutí, a to bez zbytečných průtahů. Požadavek na rychlost soudního řízení vyplývá nejen z obecné skutečnosti, že pouze včas získaná spravedlnost je skutečnou spravedlností, ale i z práva

každého na projednání své věci bez zbytečných průtahů a v přiměřené lhůtě, jež je zakotveno jak na úrovni ústavní v článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tak na úrovni mezinárodní v článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Pokud tak stěžovatel spatřuje poškození svých práv v tom, že bylo o jeho věci rozhodnuto relativně rychle, lze takový postoj snad lidsky pochopit jeho touhou po splnění podmínek obsažených v § 73 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, nelze jej však schválit a přijmout, neboť účelově obrací klady soudního řízení v zápory. Poukázat lze rovněž na ust. § 56 odst. 2 s. ř. s. ukládající soudu přednostní vyřizování těchto věcí a dále na skutečnost, že rychlost řízení byla kladně ovlivněna i žalobcovým výslovným návrhem (obsaženým v jeho žalobě) na rozhodnutí věci bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s.

Pokud pak stěžovatel, když zmiňuje rychlost a „spolehlivost“ Krajského soudu v Praze, používá přirovnání k soudním praktikám v období nesvobody před rokem 1989, jedná se o paralelu nevhodnou, ba nedůstojnou, zejména při vědomí řady obětí socialistického soudnictví v tomto období, a omluvitelnou snad jedině stěžovatelovou neznalostí společenského kontextu, v němž jako Egyptan takové přirovnání učinil.

V daném případě tak nezbyvá než uzavřít, že postup žalovaného v tomto a obdobných případech není *lege artis*, jak bylo podrobně vyloženo a zdůvodněno výše, tato skutečnost však nemůže vzhledem ke všem okolnostem zabránit tomu, aby výsledné umístění stěžovatele v azylovém zařízení ve V. P. mohlo zákonně založit místní příslušnost Krajského soudu v Praze. Jakkoli je tak pochopitelné určité rozhořčení stěžovatele z postupu žalovaného v té části, v níž bylo i zdejší soudem výše zkritizováno, není akceptovatelné přesměrování tohoto rozhořčení na Krajský soud v Praze, tím méně pak námitka o jeho místní nepřislušnosti, která s ohledem na okamžik a souvislosti svého učinění musí být chápána jako účelová. Zmatečnost rozsudku krajského soudu proto nelze shledat a důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tak neobstojí.

Vzhledem k tomu, že nebyl naplněn žádný ze stěžovatelem uplatněných důvodů, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátovi za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci částkou 2100 Kč a náhradu hotových výdajů částkou 300 Kč v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb., celkem 2400 Kč [od 1. 9. 2006 totiž nabyla účinnosti vyhláška č. 276/2006 Sb., která novelizuje vyhlášky č. 177/1996 Sb. tak, že za úkony učiněné advokátem po uvedeném datu, mu náleží odměna a náhrada již podle vyhlášky v novelizovaném znění (čl. II. vyhlášky č. 276/2006 Sb.)]. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu